

"ВОДОВОД" А.Д., БАЊА ЛУКА

**Финансијски извјештаји
за годину која се завршава
31. децембра 2013. године и
Извјештај независног ревизора**

САДРЖАЈ

	Страна
Извјештај независног ревизора	1 - 2
Финансијски извјештаји:	
Биланс успјеха	3
Биланс стања	4
Извјештај о промјенама на капиталу	5
Биланс токова готовине	6
Напомене уз финансијске извјештаје	7 – 37

ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Акционарима и Надзорном одбору друштва "Водовод" а.д., Бања Лука

Извршили смо ревизију приложених финансијских извјештаја (страна 3 до 37) друштва "Водовод" а.д., Бања Лука (у даљем тексту: "Друштво"), који обухватају биланс стања на дан 31. децембра 2013. године, и одговарајући биланс успеха, извјештај о промјенама на капиталу и биланс токова готовине за годину која се завршава на тај дан, као и преглед значајних рачуноводствених политика и друге напомене уз финансијске извјештаје.

Одговорност руководства за финансијске извјештаје

Руководство је одговорно за састављање и фер презентацију ових финансијских извјештаја у складу са Законом о рачуноводству и ревизији Републике Српске, као и за интерне контроле које руководство сматра неопходним за састављање финансијских извјештаја који не садрже погрешне информације од материјалног значаја, настале услед криминалне радње или грешке.

Одговорност ревизора

Наша одговорност је да изразимо мишљење о приложеним финансијским извјештајима на основу обављене ревизије. Ревизију смо обавили у складу са Међународним стандардима ревизије и Законом о рачуноводству и ревизији Републике Српске. Ови стандарди налажу усаглашеност са етичким принципима и да ревизију планирамо и обавимо на начин који омогућава да се, у разумној мјери, увјеримо да финансијски извјештаји не садрже погрешне информације од материјалног значаја.

Ревизија укључује спровођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа о износима и објелодањањима у финансијским извјештајима. Избор поступака зависи од ревизорског просуђивања, укључујући процјену ризика материјално значајних грешака садржаних у финансијским извјештајима, насталих услед криминалне радње или грешке. Приликом процјене ових ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за састављање и фер презентацију финансијских извјештаја у циљу осмишљавања најбољих могућих ревизорских процедура, али не у циљу изражавања мишљења о ефикасности система интерних контрола правног лица. Ревизија такође укључује оцјену приммијењених рачуноводствених политика и вредновање значајнијих процјена које је извршило руководство, као и оцјену опште презентације финансијских извјештаја.

Сматрамо да су ревизијски докази које смо прибавили довољни и одговарајући и да обезбјеђују солидну основу за изражавање нашег мишљења са резервом.

Основе за мишљење са резервом

Као што је објелодањено у напомени 18 уз финансијске извјештаје, нематеријална улагања исказана на дан 31. децембра 2013. године у износу од 852.637 Конвертибилних марака укључују трајно право коришћења земљишта у износу од 705.712 Конвертибилних марака. Друштво није вршило процјену вриједности наведеног трајног права коришћења земљишта, и вредновало га је по набавној вриједности и накнадно ревалоризованој вриједности примјеном званичних коефицијената ревалоризације на набавну вриједност и исправку вриједности од датума набавке, односно стављања у употребу, до 31. децембра 2000. године. Овакв рачуноводствени третман није у сагласности са IAS - 38 "Нематеријална улагања". Сагласно наведеном, нисмо били у могућности утврдити ефекте одступања од наведеног стандарда на приложене финансијске извјештаје.

(наставља се)

ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Акционарима и Надзорном одбору друштва "Водовод" а.д., Бања Лука (наставак)

Мишљење са резервом

По нашем мишљењу, изузев за ефекте питања наведеног у Основама за мишљење са резервом, финансијски извјештаји приказују истинито и објективно, по свим материјално значајним питањима, финансијски положај друштва "Водовод" а.д., Бања Лука на дан 31. децембра 2013. године, као и резултате његовог пословања и токове готовине за годину која се завршава на тај дан, у складу са рачуноводственим прописима Републике Српске.

Скретање пажње

Скрећемо пажњу на напомену 38 уз финансијске извјештаје у којој је објелодањено да је дана 4. јула 2006. године, усвојен Закон о утврђивању и преносу права располагања имовином на јединице локалне самоуправе ("Службени гласник РС", број 70/06, у даљем тексту: "Закон"), којим је дефинисано преузимање и предаја одређене имовине, на којој је титулар Република Српска, у посјед јединица локалне самоуправе. У складу са чланом 6. наведеног Закона, такву имовину чини и комунална инфраструктура, и то: водовод (објекти који служе за производњу и испоруку воде и водоводна мрежа до мјерног инструмента, укључујући и мјерни инструмент) и канализација (канализациона мрежа до заједничког прикључка), при чему овим непокретностима управља надлежни орган јединица локалне самоуправе. До датума издавања ових финансијских извјештаја, руководство Друштва није обавјештено о провођењу било каквих активности од стране Града Бања Лука у смислу провођења одредаба овог Закона, нити је у могућности да процијени ефекте потенцијалних активности на финансијске извјештаје Друштва у наредним обрачунским периодима. Наше мишљење није модификовано у вези са наведеним питањем.

Бања Лука, 9. мај 2014. године

Овлашћени ревизор
Мирко Илић

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Mirko Ilic".

"ВОДОВОД" А.Д., БАЊА ЛУКА

БИЛАНС УСПЈЕХА

За годину која се завршава 31. децембра 2013. године
(У Конвертибилним маркама)

	Напомена	Година која се завршава 31. децембра 2013.	Година која се завршава 31. децембра 2012.
Пословни приходи			
Приходи од продаје производа и услуга	6	14,112,066	14,464,728
Остали пословни приходи	7	1,165,557	828,924
		<u>15,277,623</u>	<u>15,293,652</u>
Пословни расходи			
Трошкови материјала, горива и енергије	8	(2,729,118)	(2,639,973)
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	9	(7,957,443)	(8,057,269)
Трошкови прог зводних услуга	10	(591,781)	(613,273)
Трошкови амортизације	18	(2,501,713)	(2,379,572)
Трошкови резервисања	11	(210,095)	(9,901)
Нематеријални трошкови	12	(895,987)	(1,081,970)
Трошкови пореза и доприноса	13	(34,983)	(33,328)
		<u>(14,921,120)</u>	<u>(14,815,286)</u>
Пословни добитак		<u>356,503</u>	<u>478,366</u>
Финансијски (расходи)/приходи			
Финансијски приходи	14	700,696	665,088
Финансијски расходи	14	(2,096,919)	(144,690)
		<u>(1,396,223)</u>	<u>520,398</u>
(Губитак)/добитак редовне активности		<u>(1,039,720)</u>	<u>998,764</u>
Остали приходи и расходи			
Остали приходи	15	239,791	453,465
Остали расходи	16	(413,563)	(1,246,155)
		<u>(173,772)</u>	<u>(792,690)</u>
Губитак од усклађивања вриједности имовине			
Расходи од усклађивања вриједности имовине		<u>(1,276)</u>	<u>(8,828)</u>
Приходи по основу исправке грешака из ранијих периода			
		<u>2,002</u>	<u>-</u>
(Губитак)/Добитак прије опорезивања			
Порез на добитак	17	(1,212,766)	197,246
		<u>-</u>	<u>-</u>
Нето (губитак)/добитак текуће године		<u>(1,212,766)</u>	<u>197,246</u>
Зарада по акцији:			
- основна и разријеђена	29	<u>(0,0342)</u>	<u>0.0056</u>

Напомене на наредним странама
чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

Приложени финансијски извјештаји Друштва су прихваћени од стране Надзорног одбора Друштва дана 27. фебруара 2014. године, и предложени за усвајање Скупштини акционара Друштва.

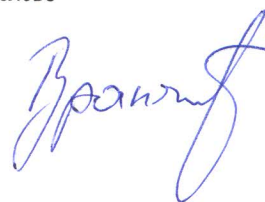
Потписано у име Друштва,

Бранка Трнинић

Директор

Зорана Вранчић
Извршни директор за економске послове

БИЛАНС СТАЊА
На дан 31. децембра 2013. године
(У Конвертибилним маркама)

	<u>Напомена</u>	<u>31. децембар 2013.</u>	<u>31. децембар 2012.</u> <i>Кориговано</i>
АКТИВА			
Стална имовина			
Нематеријална улагања	18	852,637	920,137
Некретнине, постројења и опрема	18	56,616,284	56,882,036
Дугорочна потраживања и кредити	19	44,990	1,055,978
		<u>57,513,911</u>	<u>58,858,151</u>
Обртна имовина			
Залихе	20	2,021,252	2,105,775
Дати аванси	21	6,536	575,442
Потраживања од купаца	22	6,316,656	4,873,025
Краткорочни финансијски пласмани	25	7,206,779	8,175,922
Текуће доспијеће дугорочних кредита	19	10,633	9,849
Друга потраживања	23	57,302	19,528
Готовински еквиваленти и готовина	26	1,314,902	2,061,067
Активна временска разграничења	27	728,036	756,175
		<u>17,662,096</u>	<u>18,576,783</u>
Укупна актива		<u><u>75,176,007</u></u>	<u><u>77,434,934</u></u>
ПАСИВА			
Капитал			
Акцијски капитал	28	35,434,161	35,434,161
Ревалоризационе резерве		12,527,182	12,547,484
Законске резерве		7,086,832	7,086,832
Статутарне резерве		4,693,059	4,693,059
Нераспоређени добитак		197,219	1,389,683
		<u>59,938,453</u>	<u>61,151,219</u>
Дугорочне обавезе и разграничени приходи			
Разграничени приходи	30	7,958,504	8,297,716
Дугорочне обавезе	31	4,409,786	5,083,139
Резервисања за запослене	32	233,356	219,103
		<u>12,601,646</u>	<u>13,599,958</u>
Краткорочне обавезе			
Примљени аванси		407,234	413,714
Добављачи	33	822,981	621,964
Текуће доспијеће дугорочних обавеза	31	461,845	481,897
Остале краткорочне обавезе	34	580,366	550,279
Порез на додату вриједност		129,139	-
Пасивна временска разграничења	35	234,343	615,903
		<u>2,635,908</u>	<u>2,683,757</u>
Укупна пасива		<u><u>75,176,007</u></u>	<u><u>77,434,934</u></u>

Напомене на наредним странама
чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОМЈЕНАМА НА КАПИТАЛУ
За годину која се завршава 31. децембра 2013. године
(У Конвертибилним маркама)

	Акцијски капитал	Ревалоризационе резерве	Законске резерве	Статутарне резерве	Нераспоређени добитак	Укупно
Стање, 1. јануар 2012. године	35,434,161	12,582,308	7,086,832	4,693,059	1,315,236	61,111,596
Укидања ревалоризационих резерви расходваних средства	-	(34,824)	-	-	34,824	-
Нето добитак текуће године	-	-	-	-	197,246	197,246
Стање, 31. децембар 2012. године	<u>35,434,161</u>	<u>12,547,484</u>	<u>7,086,832</u>	<u>4,693,059</u>	<u>1,547,306</u>	<u>61,308,842</u>
Ефекти исправке грешке из претходног периода (напомена 5)	-	-	-	-	(157,623)	(157,623)
Стање, 1. јануар 2013. године, кориговано	<u>35,434,161</u>	<u>12,547,484</u>	<u>7,086,832</u>	<u>4,693,059</u>	<u>1,389,683</u>	<u>61,151,219</u>
Укидање ревалоризационих резерви расходваних средстава	-	(20,302)	-	-	20,302	-
Нето губитак текуће године	-	-	-	-	(1,212,766)	(1,212,766)
Стање, 31. децембар 2013. године	<u>35,434,161</u>	<u>12,527,182</u>	<u>7,086,832</u>	<u>4,693,059</u>	<u>197,219</u>	<u>59,938,453</u>

Напомене на наредним странама чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

БИЛАНС ТОКОВА ГОТОВИНЕ

За годину која се завршава 31. децембра 2013. године
(У Конвертибилним маркама)

	Година која се завршава 31. децембра 2013.	Година која се завршава 31. децембра 2012.
Токови готовине из пословних активности		
Приливи од продаје и примљени аванси	13,441,245	14,258,506
Остали приливи из редовног пословања	187,122	199,083
Одливи за набавке сировина, трошкове и дате авансе	(3,907,530)	(5,396,992)
Одливи по основу бруто зарада, накнада зарада и примања	(7,932,004)	(8,039,205)
Одливи по основу камате	(108,223)	(144,551)
Одливи по основу осталих дажбина	(637,103)	(28,381)
<i>Нето прилив готовине из пословних активности</i>	<u>1,043,507</u>	<u>848,460</u>
Токови готовине из активности пласирања и инвестирања		
Одливи по основу набавке сталних средстава	(1,365,322)	(1,216,706)
Приливи по основу краткорочних финансијских пласмана	969,143	24,695
Приливи по основу дугорочних финансијских пласмана	1,009,710	9,058
Приливи од камата	515,361	354,318
<i>Нето прилив/(одлив) готовине из активности пласирања и инвестирања</i>	<u>1,128,892</u>	<u>(828,635)</u>
Токови готовине из активности финансирања		
Одливи по основу дугорочних финансијских обавеза	(3,139,652)	(779,104)
<i>Нето одливи готовине из активности финансирања</i>	<u>(3,139,652)</u>	<u>(779,104)</u>
Нето смањење готовине и еквивалената готовине	<u>(967,253)</u>	<u>(759,279)</u>
Курсне разлике, нето	221,088	98,473
Готовина и еквиваленти готовине на почетку године	<u>2,061,067</u>	<u>2,721,873</u>
Готовина и еквиваленти готовине на крају године	<u><u>1,314,902</u></u>	<u><u>2,061,067</u></u>

Напомене на наредним странама
чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2013. године

1. ОСНИВАЊЕ И ДЈЕЛАТНОСТ

Акционарско друштво "Водовод", Бања Лука (у даљем тексту: "Друштво") основано је 1946. године, и до данашњег дана је имало више статусних промјена.

Дана 10. августа 1998. године Рјешењем Основног суда у Бањој Луци број У/1 1391/98 Друштво је трансформисано у Основно јавно државно Друштво "Водовод", Бања Лука, а Рјешењем број У/1 294/05 од 4. јула 2005. године извршена је статусна промјена Друштва у акционарско друштво, од када Друштво послује под називом "Водовод" а.д., Бања Лука.

Основна дјелатност Друштва је производња и дистрибуција здраве воде за пиће за становништво и индустрију, изградња и одржавање дистрибутивне мреже за дистрибуцију воде потрошачима и изградња и одржавање одвода отпадних вода (канализације). Друштво своју дјелатност обавља на територији Града Бања Лука, као и општина Челинац и Лакташи.

Матични број Друштва је 1101765. Сједиште Друштва је у Улици 22. априла, број 2, у Бањој Луци.

На дан 31. децембра 2013. године Друштво је имало 328 запослених радника (2012. године: 329 запослених радника).

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД

2.1. Основе за састављање и презентацију финансијских извјештаја

Приложени финансијски извјештаји представљају годишње финансијске извјештаје друштва "Водовод" а.д., Бања Лука, и припремљени су у складу са рачуноводственим прописима Републике Српске.

Финансијски извјештаји Друштва су припремљени по начелу набавне вриједности (историјског трошка), изузев некретнина, постројења, опреме и одређених финансијских инструмената који су вредновани по фер вриједности, што је и детаљније објашњено у рачуноводственим политикама у наставку.

Финансијски извјештаји Друштва су приказани у формату прописаном Правилником о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике ("Службени гласник РС", број 79/09), Правилником о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике ("Службени гласник РС", број 84/09 и 120/11), као и Правилником о садржини и форми образаца извјештаја о промјенама на капиталу ("Службени гласник РС", број 84/09).

Износи у финансијским извјештајима у прилогу су изражени у Конвертибилним маркама (КМ). Конвертибилна марка представља званичну извјештајну валуту у Републици Српској и Босни и Херцеговини.

Друштво је приликом састављања биланса токова готовине за пословну 2013. годину користило директни метод извјештавања о токовима готовине.

Друштво је у састављању ових финансијских извјештаја примјењивало рачуноводствене политике образложене у напомени 3 уз финансијске извјештаје, које су засноване на рачуноводственим и пореским прописима Републике Српске.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2013. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)

2.2. Утицај и примјена нових и ревидираних Међународних стандарда за финансијско извјештавање ("IFRS") и Међународних рачуноводствених стандарда ("IAS")

(а) Прописи, стандарди и тумачења на снази у текућем периоду у Републици Српској

Приложени финансијски извјештаји састављени су уз примјену Међународних рачуноводствених стандарда (IAS), односно Међународних стандарда финансијског извјештавања (IFRS), који су били у примјени на дан 1. јануара 2009. године и на њима заснованим прописима о рачуноводству Републике Српске. Наиме, на основу одредби важећег Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске ("Службени гласник РС", број 36/09 и 52/11), сва правна лица са сједиштем у Републици Српској су у обавези да у потпуности примјењују IAS, односно IFRS, као и Међународне стандарде ревизије (ISA), Кодекс етике за професионалне рачуновође, као и пратећа упутства, објашњења и смјернице које доноси Одбор за међународне рачуноводствене стандарде (IASB) и сва пратећа упутства, објашњења и смјернице које доноси Међународна федерација рачуновођа (IFAC), на финансијске извјештаје за периоде који почињу 1. јануара 2010. године или касније.

Поред наведеног, дана 15. јула 2010. године Управни одбор Савеза рачуновођа и ревизора Републике Српске ("Савез РР РС") је донио "Одлуку о почетку обавезне примјене издања МРС/МСФИ (објављених до 1. јануара 2009. године)", а на основу "Одлуке о овлашћењима за превод и објављивање" надлежне Комисије за рачуноводство и ревизију Босне и Херцеговине од 10. марта 2006. године (Службени гласник БиХ, број 81/06), којом се таква овлашћења дају Савезу РР РС. Наведено издање IAS/IFRS је одобрено од стране Фондације одбора за Међународне рачуноводствене стандарде као званични превод на српски језик за Босну и Херцеговину (Републику Српску), Србију и Црну Гору. Према наведеној Одлуци IAS/IFRS објављени до 1. јануара 2009. године обавезно се примјењују на финансијске извјештаје сачињене и презентоване у Републици Српској за обрачунске периоде који почињу 1. јануара 2010. године или касније. Међутим, промјене у важећим стандардима и тумачењима, као и новоусвојени стандарди и тумачења, издати након 1. јануара 2009. године, нису објављени и званично усвојени у Републици Српској и, сагласно томе, нису примијењени у састављању приложених финансијских извјештаја. Објављени стандарди и тумачења на снази у текућем периоду који још увијек нису званично преведени и усвојени, као и објављени стандарди и тумачења који још увијек нису у примјени, објелодањени су у напоменама у наставку - 2.2 (б) и 2.2 (в).

Сходно наведеном, а имајући у виду потенцијално материјалне ефекте које одступања рачуноводствених прописа Републике Српске од IFRS и IAS могу имати на реалност и објективност финансијских извјештаја Друштва, приложени финансијски извјештаји се не могу сматрати финансијским извјештајима састављеним у потпуној сагласности са IFRS и IAS.

Руководство Друштва анализира промјене у важећим стандардима и тумачењима, као и новоусвојене стандарде и тумачења издата након 1. јануара 2009. године, и након установљавања стандарда и тумачења који су релевантни за Друштво, има намјеру да исте примјени у састављању финансијских извјештаја након што они буду званично преведени и објављени у Републици Српској.

(б) Објављени стандарди и тумачења на снази у текућем периоду који још увијек нису званично преведени и усвојени у Републици Српској

На дан објављивања ових финансијских извјештаја, доле наведени стандарди и измјене стандарда су били издати од стране Одбора за међународне рачуноводствене стандарде, а слjedeћа тумачења била су објављена од стране Комитета за тумачење међународног финансијског извјештавања, али нису званично усвојена у Републици Српској за годишње периоде који почињу на дан 1. јануара 2013. године:

- IFRS 1 (ревидирани) "Прва примјена IFRS" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2009. године),
- Измјене IFRS 1 "Прва примјена IFRS" – Висока хиперинфлација (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2011. године),
- Измјене IFRS 1 "Прва примјена IFRS" – Укидање фиксних датума за оне који први пут примјењују IFRS (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2011. године),
- Измјене IFRS 1 "Прва примјена IFRS" - Додатни изузеци за оне који први пут усвајају IFRS (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2010. године),

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршава 31. децембра 2013. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)

2.2. Утицај и примјена нових и ревидираних Међународних стандарда за финансијско извјештавање ("IFRS") и Међународних рачуноводствених стандарда ("IAS") (наставак)

(б) *Објављени стандарди и тумачења на снази у текућем периоду који још увијек нису званично преведени и усвојени у Републици Српској (наставак)*

- Измјене IFRS 1 "Прва примјена IFRS" - Ограничени изузеци за упоредна објелодањивања у складу са IFRS 7 за оне који први пут усвајају IFRS (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2010. године),
- Измјене IFRS 1 "Прва примјена IFRS" - Државни кредити (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2013. године),
- Измјене IFRS 2 "Исплате по основу акција" – Трансакције групних исплата у новцу по основу акција (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2010. године),
- IFRS 3 (ревидирани) "Пословне комбинације" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2009. године),
- Измјене IFRS 7 "Финансијски инструменти: Објелодањивања" – Трансфер финансијске имовине (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2011. године),
- Измјене IFRS 7 "Финансијски инструменти: Објелодањивања" – Пребијање финансијске имовине и финансијских обавеза (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2013. године),
- IFRS 10 "Консолидовани финансијски извјештаји" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2013. године),
- IFRS 11 "Заједнички аранжмани" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2013. године),
- IFRS 12 "Објелодањивања о учешћу у другим правним лицима" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2013. године),
- IFRS 13 "Одмјеравање фер вриједности (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2013. године),
- Измјене IFRS 10 "Консолидовани финансијски извјештаји", IFRS 11 „Заједнички аранжмани“ и IFRS 12 „Објелодањивања о учешћу у другим правним лицима“ - Упутство о транзицији (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2013. године),
- Измјене IAS 1 "Презентација финансијских извјештаја" – Презентација ставки Осталог укупног резултата (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2012. године),
- Измјене IAS 12 "Порез на добит" – Одложени порези: Покриће основне имовине (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2012. године),
- Измјене IAS 19 "Бенефиције запослених" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2013. године),
- Измјене IAS 24 "Објелодањивања о повезаним странама" - Поједностављивање захтијеваних објелодањивања за ентитете у државном власништву и појашњење дефиниције повезаних страна (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2011. године),
- Измјене IAS 27 "Консолидовани и појединачни финансијски извјештаји" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2009. године),
- IAS 27 (ревидиран у 2011. години) "Појединачни финансијски извјештаји" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2013. године),
- IAS 28 (ревидиран у 2011. години) "Инвестиције у придружене ентитете и заједничке подухвате" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2013. године),
- Измјене IAS 32 "Финансијски инструменти: Приказивање" – Рачуноводствено обухватање права (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. фебруара 2010. године),
- Измјене IAS 39 "Финансијски инструменти: Признавање и мјерење" – Прихватљиве хеџинг ставке (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2009. године),
- Измјене различитих стандарда и тумачења која су резултат пројекта годишњег квалитативног побољшања IFRS објављеног 16. априла 2009. године (IFRS 2, IFRS 5, IFRS 8, IAS 1, IAS 7, IAS 17, IAS 18, IAS 36, IAS 38, IAS 39, IFRIC 9, IFRIC 16) првенствено кроз отклањање неконзистентности и рашчишћавање текста (већина измјена биће на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2010. године),
- Измјене различитих стандарда и тумачења која су резултат пројекта годишњег квалитативног побољшања IFRS објављеног 6. маја 2010. године (IFRS 1, IFRS 3, IFRS 7, IAS 1, IAS 27, IAS 34, IFRIC 13) првенствено кроз отклањање неконзистентности и рашчишћавање текста (већина измјена биће на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2011. године),

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2013. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)

2.2. Утицај и примјена нових и ревидираних Међународних стандарда за финансијско извјештавање ("IFRS") и Међународних рачуноводствених стандарда ("IAS") (наставак)

(б) *Објављени стандарди и тумачења на снази у текућем периоду који још увијек нису званично преведени и усвојени у Републици Српској (наставак)*

- Измјене различитих стандарда "Унапријеђења IFRS (2012.)" која су резултат годишњег унапријеђења IFRS објављена 17. маја 2012. године (IFRS 1, IAS 1, IAS 16, IAS 32, IAS 34), са циљем отклањања неусаглашености и усаглашавања текста (измјене би требало да се примјене за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2013. године)
- Измјене IFRIC 14 "IAS 19 - Граница дефинисаних примања запослених, минимум захтјева фонда и њихова интеракција" - Претплата минималних захтјева фонда (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2011. године),
- IFRIC 17 "Пренос неновчаних средстава власницима предузећа" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2009. године),
- IFRIC 18 "Пренос средстава комитентима" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2009. године),
- IFRIC 19 "Укидање обавеза инструментима капитала" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2010. године),
- IFRIC 20 "Трошкови откривке у производној фази површинских рудника" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2013. године), и
- „Свеобухватни оквир за финансијско извјештавање 2010. године“ што представља измјену „Оквир за припремање и приказивање финансијских извјештаја“ (на снази од датума објављивања, односно од септембра 2010. године).

(в) *Објављени стандарди и тумачења који још увијек нису ступили на снагу*

На дан одобравања ових финансијских извјештаја, слједећи нови стандарди, измјене стандарда и интерпретације су биле издате али нису постале ефективне:

- IFRS 9 "Финансијски инструменти" и накнадни амандмани (датум примјене још није одређен),
- IFRS 14 "Рачуни регулаторних активних временских разграничења" (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2016. године),
- Измјене IFRS 9 "Финансијски инструменти" и IFRS 7 "Финансијски инструменти: Објелодањивања" – Обавезни датум примјене IFRS 9 и објелодањивања преласка (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2015. године),
- Измјене IFRS 10, IFRS 12 и IAS 27 – изузећа од консолидације зависних лица у складу са IFRS 10 "Консолидовани финансијски извјештаји" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2014. године),
- Измјене IAS 32 "Финансијски инструменти: Презентација" – Пребијање финансијске имовине и финансијских обавеза (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2014. године),
- Измјене IAS 36 "Обезвјеђење средстава" – Објелодањивање надокнадивог износа за нефинансијску имовину (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2014. године),
- Измјене IAS 39 "Финансијски инструменти: Признавање и одмјеравање – Замјена деривата и наставак рачуноводства хеџинга" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2014. године),
- Измјене разних Стандарда "Унапријеђења IFRS (период 2010. - 2012.)" која су резултат годишњег унапријеђења IFRS (IFRS 2, IFRS 3, IFRS 8, IFRS 13, IAS 16, IAS 24 и IAS 38), са циљем отклањања неусаглашености и усаглашавања текста (измјене би требало да се примјене за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2014. године),
- Измјене разних Стандарда "Унапријеђења IFRS (период 2011. - 2013.)" која су резултат годишњег унапријеђења IFRS (IFRS 1, IFRS 3, IFRS 13 и IAS 40), са циљем отклањања неусаглашености и усаглашавања текста (измјене би требало да се примјене за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2014. године), и
- IFRIC 21 "Дажбине" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2014. године).

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2013. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)

2.3. Упоредни подаци

Друштво је као упоредне податке приказало биланс успеха, извјештај о промјенама на капиталу и биланс токова готовине за годину која се завршава 31. децембра 2012. године, односно биланс стања на дан 31. децембра 2012. године .

У циљу корекције грешке настале у претходној години, Друштво је, на дан 1. јануара 2013. године, извршило корекцију претходно исказаног биланса стања на дан 31. децембра 2012. године, као и извјештаја о промјенама на капиталу за пословну 2012. годину, а по основу грешке из претходне године која се односи на неадекватно признавање прихода од камата у износу од 157,623 Конвертибилне марке (напомена 5).

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

3.1. Приходи од продаје

Приходи од продаје се одмјеравају по правичној вриједности примљене накнаде или накнаде која ће се примити, умањеној за попусте. Приходи од продаје воде се признају када се вода (као роба) испоручи потрошачима, и приказани су по фактурној вриједности, умањеној за попусте, повраћаје и порез на додату вриједност.

Приходи од пружених услуга су такође приказани по фактурној вриједности, умањеној за попусте, повраћаје и порез на додату вриједност.

3.2. Трошкови текућег одржавања и поправки

Трошкови текућег одржавања и поправки некретнина, постројења и опреме исказани су у стварно насталом износу.

3.3. Прерачунавање средстава и обавеза у страним средствима плаћања

Све позиције средстава и обавеза у страним средствима плаћања су прерачунате у њихову противвриједност у Конвертибилним маркама по званичном курсу важећем на дан биланса стања.

Пословне промјене у страним средствима плаћања током године прерачунавају се у Конвертибилне марке по званичном курсу важећем на дан сваке промјене.

Позитивне и негативне курсне разлике настале прерачуном средстава и обавеза у страним средствима плаћања на дан биланса стања и курсне разлике настале прерачуном пословних промјена у страним средствима плаћања у току године, књиже се у корист или на терет биланса успеха.

3.4. Нематеријална улагања

На извјештајни дан нематеријална улагања се састоје од трајног права коришћења земљишта на коме се налазе изворишта и објекти Друштва, као и вриједности купљених софтвера и дугорочних улагања за израду пројеката за фабрику воде.

Трајно право коришћења земљишта на коме се налазе изворишта и објекти Друштва има исти третман као и земљиште које је у власништву Друштва, и на основу важећих рачуноводствених прописа не врши се обрачун амортизације наведеног земљишта. Трајно право коришћења земљишта је евидентирано по набавној вриједности, почев од датума набавке, односно стављања у употребу, и накнадно ревалоризованој вриједности примјеном званичних коефицијената ревалоризације на набавну вриједност и исправку вриједности од датума набавке, односно стављања у употребу, до 31. децембра 2000. године.

Дугорочна улагања у израду пројеката се односе на пројекте за изградњу фабрике воде у Новоселији, као и на осталу техничку документацију за водоводну мрежу. На дан биланса стања дугорочна улагања у израду пројеката се амортизују по стопи од 20% годишње.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2013. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.5. Некретнине, постројења и опрема

Некретнине, постројења и опрема се иницијално признају по набавној вриједности. Набавну вриједност некретнина, постројења и опреме чини вриједност по факури добављача, увећана за зависне трошкове набавке и трошкове довођења у стање функционалне приправности. Набавна вриједност умањена је за све примљене попусте и/или рабате. Набавна вриједност изграђених некретнина, постројења и опреме је њихова набавна вриједност на датум када су изградња или развој завршени.

Након иницијалног признавања некретнине, постројења и опрема се књиже по ревалоризованој вриједности, која представља њихову фер вриједност на датум ревалоризације, умањену за накнадну акумулирану амортизацију и накнадне акумулиране губитке због умањења вриједности.

Друштво је, ради свођења вриједности некретнина, постројења и опреме на њихову фер тржишну вриједност, ангажовало овлашћеног независног процјенитеља који је, примјеном књиговодствене и репродуктивне методе, са стањем на дан 31. децембра 2009. године, извршио процјену вриједности некретнина, постројења и опреме. На основу извјештаја о процјени, позитивни ефекти процјене су евидентирани у корист ревалоризационих резерви, док су негативни ефекти процјене евидентирани на терет биланса успеха текућег периода.

Под некретнинама, постројењима и опремом сматрају се она средства чији је очекивани корисни вијек употребе дужи од једне године.

Добит која настане приликом расходања некретнина, постројења и опреме књижи се у корист осталих прихода. Губитак настао приликом отуђивања некретнина, постројења и опреме књижи се на терет осталих расхода.

Адаптације, обнављања и поправке које продужавају вијек кориштења средства, увећавају вриједност средства. Оправке и одржавања се књиже на терет текућег обрачунског периода и приказују као трошкови пословања.

3.6. Амортизација

Амортизација некретнина, постројења и опреме се обрачунава по стопама које су добијене на основу процјене преосталог вијека коришћења, и набавне и процијењене вриједности некретнина, постројења и опреме.

Процијењени корисни вијек употребе појединих група некретнина, постројења и опреме, који је служио као основа за обрачун амортизације, и примијењене стопе за 2013. годину су сљедећи:

	Вијек трајања (година)	Стопа (%)
Водоводна мрежа	40	2.5
Каналска мрежа	50	2
Остали грађевински објекти	10 - 67	1.5 - 10
Машине	5 - 20	5 - 20
Уређаји и инсталације	6 - 20	5 - 16.6
Транспортна средства	7 - 10	10 - 14.5
Канцеларијски намјештај	5 - 8	12.5 - 20
Остала опрема	5 - 20	5 - 20

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2013. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.7. Залихе

Залихе се евидентирају по вриједности нижој од набавне вриједности и нето продајне вриједности.

Нето продајна вриједност је цијена по којој залихе могу бити продате у нормалним условима пословања након умањења цијене за трошкове продаје.

Вриједност залиха материјала, резервних дијелова, алата и инвентара се утврђује на основу метода просјечне набавне цијене. Набавна вриједност укључује вриједност по фактури добављача, транспортне и зависне трошкове. Алат и инвентар се отписује 100% приликом издавања у употребу.

Терећењем осталих расхода врши се исправка вриједности залиха у случајевима када се оцијени да је потребно свести вриједност залиха на њихову нето продајну вриједност. За оштећене залихе и залихе које по квалитету не одговарају стандардима врши се одговарајућа исправка вриједности, или се у цјелости отписују.

3.8. Разграничени приходи

Разграничени приходи се односе на приходе разграничене по основу примљених (донираних) постројења, опреме и материјала од стране Града Бања Лука и других локалних заједница које су учествовале у изградњи водоводне инфраструктуре која је предата на управљање Друштву у ранијим годинама.

Укидање одложених прихода и пренос у приходе текуће године врши се у висини обрачунате годишње амортизације донираних некретнина, постројења и опреме, а у складу са IAS 20 "Рачуноводство државних донација и објелодањивање државне помоћи". Кретање на резервисањима по основу примљених донација у току периода приказано је у напомени 30.

3.9. Умањење вриједности материјалне имовине

На сваки датум биланса стања, Друштво преиспитује књиговодствене износе своје материјалне имовине да би утврдило постоје ли наговјештаји да је дошло до губитака услед умањења вриједности наведене имовине. Ако постоје такве назнаке, процјењује се надокнадиви износ средства да би се могао утврдити евентуални губитак настао умањењем. Ако није могуће процијенити надокнадиви износ појединог средства, Друштво процјењује надокнадиви износ јединице која генерише новац, а којој то средство припада.

Надокнадива вриједност је нето продајна цијена или вриједност у употреби, зависно од тога која је виша. За потребе процјене вриједности у употреби, процијењени будући новчани токови дисконтују се до садашње вриједности примјеном дисконтне стопе прије опорезивања која одражава садашњу тржишну процјену временске вриједности новца и ризике специфичне за то средство.

Ако је процијењен надокнадиви износ средства (или јединице која генерише новац) мањи од књиговодственог износа, онда се књиговодствени износ тог средства (или јединице која генерише новац) умањује до надокнадивог износа. Губици од умањења вриједности признају се одмах као расход, осим ако средство није земљиште или зграда које се не користи као инвестициона некретнина која је исказана по ревалоризираним износу, у којем случају се губитак од умањења исказује као смањење вриједности настало ревалоризацијом средства.

Код накнадног поништења губитка од умањења вриједности, књиговодствени износ средства (јединице која генерише новац) повећава се до ревидираног процијењеног надокнадивог износа тог средства, при чему већа књиговодствена вриједност не премашује књиговодствену вриједност која би била утврђена да у претходним годинама није било признатих губитака на том средству (јединици која генерише новац) услед умањења вриједности. Поништење губитка од умањења вриједности одмах се признаје као приход, осим ако се предметно средство не исказује по процијењеној вриједности, у којем случају се поништење губитка од умањења вриједности исказује као повећање услед ревалоризације.

На дан 31. децембра 2013. године, на основу процјене руководства Друштва, не постоје индикације да је вриједност нематеријалних улагања, некретнина, постројења и опреме обезвријеђена.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2013. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.10. Финансијски инструменти

Финансијска средства и обавезе се евидентирају у билансу стања, од момента када је Друштво уговорним одредбама везано за инструмент.

Финансијска средства престају да се признају када Друштво изгуби контролу над уговореним правима над тим инструментима, што се дешава када су права коришћења инструмента реализована, истекла, напуштена или уступљена. Финансијска обавеза престаје да се признаје када Друштво испуни обавезу или када је обавеза плаћања, предвиђена уговором, укинута или истекла.

(а) Финансијска имовина

Сва финансијска имовина се признаје, односно престаје се признавати на датум трговања кад је реализована купопродаја финансијског средства, дефинисана уговореним датумом испоруке финансијског средства у роковима утврђенима према конвенцијама на предметном тржишту, и иницијално је мјерена по фер вриједности, укључујући трансакционе трошкове. Неодериватна финансијска имовина се класификује у сљедеће категорије: финансијска имовина по фер вриједности кроз биланс успјеха, расположива за продају, у посједу до доспијећа, те дати кредити и потраживања. Класификација зависи од природе и сврхе финансијске имовине, и одређена је у тренутку иницијалног признавања.

Метода ефективне каматне стопе

Метода ефективне каматне стопе је метода обрачуна амортизованог трошка финансијске имовине и распоређивања прихода од камата током одређеног периода. Ефективна каматна стопа је каматна стопа која тачно дисконтује будућа новчана примања књиговодствене вриједности финансијске имовине кроз очекивани вијек трајања финансијске имовине, или гдје је то могуће, краћег периода.

Приходи се признају на бази ефективне каматне стопе за кредити и потраживања и дужничке инструменте, изузев за оне који су исказани по фер вриједности кроз биланс успјеха.

Дати кредити и потраживања

Потраживања од купаца, кредити и остала потраживања са фиксним или одредивим плаћањима која не котирају на активном тржишту класификују се као кредити и потраживања. Кредити и потраживања вреднују се по амортизованом трошку, примјеном методе ефективне каматне стопе, умањени за процијењено умањење вриједности. Приход од камате се признаје примјеном ефективне каматне стопе, осим у случају краткорочних потраживања, гдје би признавање прихода било нематеријално.

Дати кредити се састоје од дугорочних стамбених кредита одобрених радницима Друштва, и вреднују се по вриједности датих средстава примјеном уговорене каматне стопе која одступа од тржишне каматне стопе.

Према процјени руководства Друштва, ефекти непримјењивања одредби IAS 39 - "Финансијски инструменти: признавање и мјерење" по коме се захтјева да се дугорочни кредити вреднују по фер вриједности, примјеном ефективне каматне стопе, нису од материјалног значаја за приложене финансијске извјештаје Друштва посматране у цјелини.

Остала финансијска имовина – хартије које се држе до доспијећа

Остала финансијска имовина се састоји од хартија које се држе до доспијећа, односно примљених обвезница Републике Српске. Обвезнице са фиксним или одредивим плаћањима и фиксним роком доспијећа, за које Друштво има позитивну намјеру и могућност да их чува до доспијећа, класификују се као имовина у посједу до доспијећа. Књиже се по трошку амортизације користећи методу ефективне каматне стопе, умањеном за умањење вриједности, са приходом који се признаје на бази ефективног прихода.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2013. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.10. Финансијски инструменти (наставак)

Дугорочни финансијски пласмани

Дугорочни финансијски пласмани признају се по њиховој номиналној вриједности, и представљају орочена новчана средства код пословних банака, на период преко једне године, углавном на 13 мјесеци.

Готовински еквиваленти и готовина

Готовински еквиваленти и готовина укључују готовину у благајни, депозите код комерцијалних банака, као и високо ликвидна средства која се могу брзо конвертовати у познате износе готовине, уз безначајан ризик од промјене вриједности.

Умањења финансијске имовине

Финансијска имовина се оцјењује са циљем идентификације индикатора умањења вриједности на датум састављања финансијских извјештаја. Финансијска имовина је претрпјела умањење вриједности тамо гдје је доказано да, као резултат једног или више догађаја који су се десили након почетног признања финансијске имовине, процијењени будући новчани токови инвестиције су измијењени.

Објективни доказ умањења финансијске имовине може укључити:

- значајну финансијску тешкоћу правног лица - стране под уговором; или
- кашњење или пропуст у плаћању камата или главнице; или
- када постане вјероватно да ће дужник отићи под стечај или финансијску реорганизацију.

Књиговодствена вриједност потраживања од купаца умањује се употребом рачуна умањења вриједности. Када је потраживање од купца ненаплативо, отписује се преко рачуна умањења вриједности. Накнадне наплате раније отписаних износа се књиже на терет умањења вриједности. Промјене у књиговодственој вриједности рачуна умањења вриједности се признају у билансу успеха.

Ако се у сљедећем периоду износ губитка од умањења смањи и смањење се објективно може повезати са догађајем који је настао након признавања умањења вриједности, претходно признати губитак од умањења вриједности се исправља кроз биланс успеха у мјери која неће резултирати књиговодственим износом већим него што би био амортизовани трошак да није дошло до признавања умањења вриједности на датум када је умањење вриједности исправљено.

По процјени руководства Друштва, износ умањења дугорочних потраживања по основу камата за разлику између књиговодствене вриједности и садашње вриједности процијењених будућих новчаних токова, дисконтованих за оригиналну ефективну каматну стопу наведеног финансијског средства, нема материјално значајног ефекта на финансијске извјештаје посматране у цјелини и због тога у овим финансијским извјештајима нису извршена умањења по наведеном основу.

(б) Финансијске обавезе

Финансијске обавезе обухватају дугорочне обавезе, краткорочне обавезе из пословања и остале обавезе.

Финансијске обавезе се иницијално признају у износу примљених средстава. Након почетног признавања финансијске обавезе се мјере у износу по коме је обавеза почетно призната умањена за отплате главнице, увећана за износе капитализованих камата и умањена за било који отпис одобрен од стране повјериоца. Финансијске обавезе су исказане по амортизованој вриједности коришћењем ефективне каматне стопе. Обавезе по основу камата на финансијске обавезе се евидентирају на терет финансијских расхода у периоду на који се односе и приказују у оквиру осталих краткорочних обавеза и пасивних временских разграничења.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2013. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.11. Бенефиције за запослене

а) Порези и доприноси за обезбјеђење социјалне сигурности запослених

У складу са домаћим прописима и усвојеном рачуноводственом политиком, Друштво је обавезно да уплаћује доприносе разним државним фондovima за социјалну заштиту. Ове обавезе укључују доприносе на терет запослених у износима који се обрачунавају примјеном специфичних, законом прописаних стопа. Друштво има законску обавезу да изврши обуставу обрачунатих доприноса из бруто зарада запослених и да за њихов рачун изврши пренос обустављених средстава у корист одговарајућих државних фондова. Доприноси на терет запослених књиже се на терет трошкова у периоду на који се односе.

б) Обавезе по основу отпремнина и јубиларних награда

У складу са Општим колективним уговором, Друштво је обавезно да запосленима, при одласку у пензију, исплати отпремнине у висини до три мјесечне плате остварене од стране запосленог и обрачунате у складу са колективним уговором. Поред тога, Друштво може на основу свог Правилника о раду да исплаћује и јубиларне награде у висини од једне или двије просјечне мјесечне плате послодавца. Број мјесечних зарада за јубиларне награде одређују се на основу броја година које је запослени провео у Друштву, што је приказано у сљедећој табели:

<u>Број година проведених у Друштву</u>	<u>Број плата</u>
20	1
30	2

На основу IAS 19 "Накнаде запосленима" захтијева се обрачун и укалкулисавање садашње вриједности акумулираних права запослених на отпремнине и јубиларне награде.

Трошкови везани за накнаде приликом одласка у пензију и јубиларне награде утврђују се коришћењем метода пројектованих јединица кредитирања, са актуарским одмјеравањем које се врши на дан биланса стања. У складу са наведеним, Друштво је ангажовало овлашћеног актуара да у име Друштва изврши обрачун садашње вриједности акумулираних права запослених на отпремнине на дан 31. децембра 2013. године. Приликом обрачуна наведене садашње вриједности акумулираних права запослених на отпремнине и јубиларне награде Друштво је користило сљедеће претпоставке: дисконтна стопа од 6% годишње, године радног стажа за одлазак у пензију (40 година за мушкарце и 35 година за жене), пројектована флукуација запослених на основу података о кретању запослених у претходном периоду, као и остали услови неопходни за остваривање права на отпремнину и јубиларну награду.

3.12. Порези и доприноси

Текући порез на добитак

Порез на добитак обухвата текући порез на добитак и одложене порезе на добитак. Текући и одложени порез на добитак се признају у билансу успеха, осим ако нису настали из пословних комбинација или ставки признатих директно у капиталу, односно у осталом укупном резултату.

Текући порез на добитак представља износ који се обрачунава и плаћа у складу са Законом о порезу на добит. Текући порез на добитак представља износ који се обрачунава примјеном прописане пореске стопе од 10% на основицу утврђену пореским билансом, коју представља износ добитка прије опорезивања по одбитку ефеката усклађивања прихода и расхода, а у складу са пореским прописима Републике Српске.

Порески прописи Републике Српске предвиђају могућност умањења пореске основице за износе улагања у некретнине, постројења и опрему за обављање властите производне дјелатности и за износе плаћеног пореза на доходак и доприноса на лична примања за више од 30 новозапослених радника на крају пословне године.

Порески прописи Републике Српске не предвиђају могућност да се порески губици из текућег периода могу користити као основа за повраћај пореза плаћеног у претходним периодима. Међутим, губици из текућег периода исказани у пореском билансу могу се користити за умањење пореске основице будућих обрачунских периода, али не дуже од пет година.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2013. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.12. Порези и доприноси (наставак)

Одложени порез на добитак

Одложени порез на добитак се обрачунава коришћењем методе утврђивања обавеза према билансу стања, за привремене разлике произашле из разлике између пореске основе потраживања и обавеза у билансу стања и њихове књиговодствене вриједности. Важеће пореске стопе на дан биланса стања или пореске стопе које су након тог дана ступиле на снагу, користе се за утврђивање разграниченог износа пореза на добитак. Одложене пореске обавезе се признају за све опорезиве привремене разлике и ефекте пореских губитака и пореских кредита, који се могу преносити у наредне фискалне периоде, до степена до којег ће вјероватно постојати опорезиви добитак од којег се пренијети порески губитак и кредити могу умањити.

Порези и доприноси који не зависе од резултата

Порези и доприноси који не зависе од резултата представљају плаћања према важећим републичким и општинским прописима ради финансирања разних комуналних и републичких потреба. Ови порези и доприноси укључени су у оквиру осталих пословних расхода.

Порез на додату вриједност

Законом о порезу на додату вриједност уведена је обавеза и регулисан је систем плаћања пореза на додату вриједност (ПДВ) на територији Босне и Херцеговине, почевши од 1. јануара 2006. године, чиме је замијењен дотадашњи систем опорезивања примјеном пореза на промет производа и услуга.

4. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПРОЦЈЕНЕ

Презентација финансијских извјештаја захтијева од руководства коришћење најбољих могућих процјена и разумних претпоставки, које имају ефекта на презентоване вриједности средстава и обавеза и објелодањивање потенцијалних потраживања и обавеза на дан састављања финансијских извјештаја, као и прихода и расхода у току извјештајног периода. Ове процјене и претпоставке су засноване на информацијама расположивим на дан састављања финансијских извјештаја, а будући стварни резултати могу да се разликују од процијењених износа.

Процјене и претпоставке се стално преиспитују. Измјене књиговодствених процјена признају се у периоду измјене уколико се односе само на тај период или у периоду измјене у будућим периодима уколико измјена утиче на текући и будуће периоде.

Основне претпоставке које се односе на будуће догађаје и остале значајне изворе неизвјесности при давању процјене на дан биланса стања, која носи ризик са могућим исходом у материјално значајним корекцијама садашње вриједности средстава и обавеза у наредној финансијској години представљене су у даљем тексту:

Процијењени корисни вијек некретнина, постројења, опреме и нематеријалних улагања

Одређивање корисног вијека некретнина, постројења, опреме и нематеријалних улагања је засновано на историјском искуству са сличним средствима, као и предвиђеним технолошким напретком и промјенама економских и индустријских фактора. Адекватност процијењеног преосталог корисног вијека некретнина, постројења, опреме и нематеријалних улагања се анализира годишње, или гдје год постоји индиција о значајним промјенама одређених претпоставки. Руководство Друштва сматра да су рачуноводствене процјене у вези са процијењеним корисним вијеком трајања некретнина, постројења, опреме и нематеријалних улагања, значајне рачуноводствене процјене, јер укључују и претпоставке о технолошком развоју. Такође, услед значајности сталних средстава у укупној активи Друштва, утицај сваке промјене у наведеним претпоставкама може бити материјално значајан на финансијски положај Друштва, као и на резултате његовог пословања. На примјер, уколико би Друштво скратило просјечан корисни вијек сталне имовине за 10%, то би у пословној 2013. години резултовало у додатном трошку амортизације за око 250,171 Конвертибилну марку.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2013. године

4. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПРОЦЈЕНЕ (наставак)

Обезврјеђење вриједности средстава

На дан биланса стања, руководство Друштва анализира вриједности средстава приказаних у финансијским извјештајима. Уколико постоји индикација да за неко средство постоји обезврјеђење, надокнадиви износ тог средства се процјењује како би се утврдио износ обезврјеђења. Уколико је надокнадиви износ неког средства процијењен као нижи од вриједности исказане у финансијским извјештајима, вриједност средства исказаног у финансијским извјештајима се смањује до своје надокнадиве вриједности. Руководство вјерује да није потребна додатна исправка вриједности потраживања, изузев резервисања већ приказаних у финансијским извјештајима.

Исправка вриједности потраживања

Исправку вриједности за сумњива и спорна потраживања обрачунавамо на основу процијењених губитака услед немогућности купца да испуни неопходне обавезе. Нашу процјену заснивамо на старосној анализи потраживања од купаца, анализе финансијског положаја и резултата пословања дужника у текућој години, као и пројекција токова готовине и могућности наплате у будућем обрачунском периоду.

Резервисања

Резервисања се признају и врше када Друштво има законску или уговорену обавезу као резултат прошлих догађаја и када је вјероватно да ће одлив ресурса који стварају економске добити бити потребан да се измири обавеза и када се може поуздано процијенити износ обавезе.

Правична (фер) вриједност

Пословна политика Друштва је да објелодани информације о правичној вриједности оних средстава и обавеза за које постоје званичне тржишне информације и у случајевима када се правична вриједност значајно разликује од књиговодствене вриједности. Правична вриједност за ове потребе се дефинише као вриједност по којој се средство може реализовати, или обавеза измирити, на добровољној бази између субјеката који су упознати са стањем тих средстава, односно обавеза. Не постоји довољно тржишно искуство, стабилност и ликвидност у условима купопродаје финансијских инструмената пошто званичне тржишне информације нису у сваком тренутку расположиве. Сходно томе, у таквом окружењу није могуће поуздано утврдити правичну вриједност. По мишљењу руководства Друштва, износи у финансијским извјештајима одражавају правичну вриједност која је у датим околностима највјеродостојнија и најкориснија за потребе извјештавања.

5. КОРЕКЦИЈА ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА ЗА 2012. ГОДИНУ

Друштво је, на дан 1. јануара 2013. године, извршило одређене корекције претходно исказаног биланса стања на дан 31. децембра 2012. године, као и извјештаја о промјенама на капиталу за пословну 2012. годину, ради корекције грешака из ранијих година, у складу са IAS 8 "Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке" (напомена 2.3.).

(а) Ефекти корекција на нераспоређеном добитку на дан 1. јануара 2013. године:

	У Конвертибилним маркама
	1. јануар
	2013.
	Нераспоређени
	добитак
<i>Нераспоређени добитак, претходно исказан</i>	1,547,306
<i>Корекција почетног стања нераспоређеног добитка</i>	
<i>- Корекција прихода од камата - Клинички центар Бања Лука</i>	(157,623)
<i>Нераспоређени добитак, коригован</i>	1,389,683

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2013. године

5. КОРЕКЦИЈА ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА ЗА 2012. ГОДИНУ (наставак)

Корекција почетног стања нераспоређеног добитка на дан 1. јануара 2013. године у износу од 157,623 Конвертибилне марке цјелокупно се односи на корекцију обрачуна прихода од камата по основу репрограмираних потраживања од Клиничког центра Бања Лука. Наиме, Друштво је у пословној 2011. години признало приходе од камата од Клиничког центра Бања Лука у износу од 584,280 Конвертибилних марака, а на основу уплате наведених потраживања за камате током јануара 2012. године за период од 1. јуна 2008. године до 1. јануара 2012. године. Након наведене уплате потраживања за камате од стране Клиничког центра, Друштво је током 2012. године наставило да обрачунава и евидентира приходе од камата по основу кашњења у плаћањима од стране Клиничког центра. Током 2013. године донијета је Одлука Надзорног одбора о начину измирења дуга за утрошену воду којом је Друштво отписало доспјеле неплаћене камате за 2012. и 2013. годину, и извршило корекције до тада признатих прихода од камата за пословну 2012. годину (на терет нераспоређеног добитка) и 2013. годину (сторнирањем претходно признатих прихода од камата у току 2013. године).

(б) Ефекти корекција биланса стања на дан 31. децембра 2012. године

	<i>Претходно исказано 31. децембар 2012.</i>	<i>Корекције +/-</i>	<i>Кориговано 31. децембар 2012.</i>
АКТИВА			
Стална имовина			
Нематеријална улагања	920,137	-	920,137
Некретнине, постројења и опрема	56,882,036	-	56,882,036
Дугорочна потраживања и кредити	1,055,978	-	1,055,978
	<u>58,858,151</u>	<u>-</u>	<u>58,858,151</u>
Обртна имовина			
Залихе	2,105,775	-	2,105,775
Дати аванси	575,442	-	575,442
Потраживања од купаца	4,873,025	-	4,873,025
Краткорочни финансијски пласмани	8,175,922	-	8,175,922
Текуће доспијеће дугорочних кредита	9,849	-	9,849
Друга потраживања	177,151	(157,623)	19,528
Готовински еквиваленти и готовина	2,061,067	-	2,061,067
Активна временска разграничења	756,175	-	756,175
	<u>18,734,406</u>	<u>(157,623)</u>	<u>18,576,783</u>
Укупна актива	<u>77,592,557</u>	<u>(157,623)</u>	<u>77,434,934</u>
ПАСИВА			
Капитал			
Акцијски капитал	35,434,161	-	35,434,161
Ревалоризационе резерве	12,547,484	-	12,547,484
Законске резерве	7,086,832	-	7,086,832
Статутарне резерве	4,693,059	-	4,693,059
Нераспоређени добитак	1,547,306	(157,623)	1,389,683
	<u>61,308,842</u>	<u>(157,623)</u>	<u>61,151,219</u>
Дугорочне обавезе и разграничени приходи			
Разграничени приходи	8,297,716	-	8,297,716
Дугорочне обавезе	5,083,139	-	5,083,139
Резервисања за запослене	219,103	-	219,103
	<u>13,599,958</u>	<u>-</u>	<u>13,599,958</u>
Краткорочне обавезе			
Примљени аванси	413,714	-	413,714
Добављачи	621,964	-	621,964
Текуће доспијеће дугорочних обавеза	481,897	-	481,897
Остале краткорочне обавезе	550,279	-	550,279
Порез на додату вриједност	-	-	-
Пасивна временска разграничења	615,903	-	615,903
	<u>2,683,757</u>	<u>-</u>	<u>2,683,757</u>
Укупна пасива	<u>77,592,557</u>	<u>(157,623)</u>	<u>77,434,934</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2013. године

6. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ ПРОИЗВОДА И УСЛУГА

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Приходи од продаје производа и услуга од:		
- испоручене воде	11,015,321	11,199,536
- од канализације	2,276,847	2,301,182
- од осталих услуга	819,898	964,010
	<u>14,112,066</u>	<u>14,464,728</u>

7. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Приходи од активирања производа и услуга за сопствене потребе	809,715	537,018
Приходи од укидања разграничених прихода	355,842	291,906
	<u>1,165,557</u>	<u>828,924</u>

8. ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА, ГОРИВА И ЕНЕРГИЈЕ

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Трошкови материјала	1,306,754	1,232,748
Трошкови горива и енергије	1,422,364	1,407,225
	<u>2,729,118</u>	<u>2,639,973</u>

9. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Нето зараде	2,783,811	2,755,582
Порези на зараде	311,710	310,225
Доприноси на зараде	1,535,288	1,527,973
Накнада за превоз запослених	196,187	195,226
Накнада за исхрану запослених	612,151	611,352
Накнада за зимницу	353,970	348,839
Накнада за огрјев	344,430	353,160
Накнада за Божићне и Васкршње празнике	98,400	161,901
Накнаде за годишњи одмор (регрес)	356,400	359,849
Порези и доприноси на накнаде зарада	1,135,734	1,250,868
Остали лични расходи и накнаде	229,362	182,294
	<u>7,957,443</u>	<u>8,057,269</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2013. године

10. ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДНИХ УСЛУГА

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Трошкови транспортних услуга	3,560	1,080
ПТТ услуге	228,530	141,382
Трошкови услуга одржавања	259,576	366,679
Трошкови рекламе и пропаганде	49,639	61,060
Остале производне услуге	50,476	43,072
	<u>591,781</u>	<u>613,273</u>

11. ТРОШКОВИ РЕЗЕРВИСАЊА

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Резервисања за потенцијалне губитке по основу рјешења Пореске управе РС – камате (напомена 35)	195,842	-
Резервисања за отпремнине	8,204	3,304
Резервисања за јубиларне награде	6,049	6,597
	<u>210,095</u>	<u>9,901</u>

Резервисања за потенцијалне губитке по основу рјешења Пореске управе РС у износу до 195,842 Конвертибилне марке се односе на резервисања по основу обрачунате камате по рјешењу Пореске управе РС за период од 1. јануара 2008. године до 23. маја 2013. године, (по стопи од 0.01% дневно), и то на износ репрограмираних обавеза за водопривредну накнаду. Наиме, дана 16. септембра 2013. године Пореска управа РС (Подручни центар Бања Лука) је доставила Друштву Рјешење за плаћање утврђених пореских обавеза. Наведеним Рјешењем налаже се пореском обвезнику (Друштву) да изврши уплату пореских обавеза у укупном износу од 195,742 Конвертибилне марке, и то по основу обрачунате камате за накнаду за испоручену воду у износу од 83,519 Конвертибилних марака и накнаде за испуштену воду у износу од 112,323 Конвертибилне марке.

12. НЕМАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Трошкови испитивања воде и друге здравствене услуге	290,016	271,116
Трошкови стручног усавршавања запослених	21,495	44,670
Трошкови непроизводних услуга	220,807	200,149
Трошкови репрезентације	75,301	114,391
Трошкови премија осигурања	119,527	107,621
Трошкови платног промета	37,551	103,184
Трошкови чланарина	22,236	17,203
Остали нематеријални трошкови	109,054	223,636
	<u>895,987</u>	<u>1,081,970</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2013. године

13. ТРОШКОВИ ПОРЕЗА И ДОПРИНОСА

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Трошкови пореза	28,887	27,591
Трошкови доприноса	6,096	5,737
	<u>34,983</u>	<u>33,328</u>

14. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ/(РАСХОДИ)

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
<u>Финансијски приходи</u>		
Приходи од камата на депозите	358,919	362,307
Приходи од камата по основу репрограма	120,563	204,000
Позитивне курсне разлике	221,214	98,612
Приход од дивиденди	-	169
	<u>700,696</u>	<u>665,088</u>
<u>Финансијски расходи</u>		
Отплата кредита од KfW по основу преузетих кредитних обавеза оснивача	(1,988,570)	-
Расходи камата	(108,207)	(144,350)
Затезне камате	(16)	(201)
Негативне курсне разлике	(126)	(139)
	<u>(2,096,919)</u>	<u>(144,690)</u>
	<u>(1,396,223)</u>	<u>520,398</u>

Финансијски расходи по основу отплате кредита KfW по основу преузетих кредитних обавеза оснивача Друштва у износу од 1,988,570 Конвертибилних марака односе се на сервисирање обавеза преузетих од стране Друштва по потписаном Уговору о дефинисању начина прикупљања средстава од наплате воде и канализације за одвођење отпадних вода, за отплату кредита одобреног Граду Бања Лука (оснивач Друштва). Наиме, намјенски кредит је одобрен Граду Бања Лука од стране Кредитног завода за обнову, Франкфурт, Њемачка ("KfW") у износу од 10,000,000 EUR за финансирање пројекта „Градски систем водоснабдијевања и одвођења отпадних вода у Граду Бањалуци“ потписаног 10. марта 2011. године између Владе Републике Српске – Министарство финансија и Града Бања Лука. Кредитним средствима задужен је Град Бања Лука на период од 14 година (уз грејс период од три године - прва рата доспјева 30. јуна 2013. године) и каматном стопом од 2.7% годишње. У новембру 2012. године потписан је и Анекс број 1 Уговора, којим се дефинише начин отплате.

Наиме, средства за враћање наведеног кредита Града Бања Лука ће прикупљати Друштво кроз наплату својих редовних прихода јер је претходно Град Бања Лука одобрио Друштву повећање цијена услуга како би се обезбједила средства за враћање наведеног кредита. У складу са уговором, Друштво има обавезу да свакодневно од 1. јануара 2013. године врши аутоматски трансфер дијела прикупљених новчаних средстава (са посебног рачуна) у износу од 35% од дневног прилива (наплата од купаца из категорија индивидуалне потрошње и кућних савјета) на рачун Града Бања Лука, а у циљу правовременог обезбјеђења новчаних средстава за враћање наведеног кредита KfW-у од стране Града Бања Лука. Полугодишња рата кредита, без укалкулисаних камата, износи 454,000 EUR од 20. јуна 2013. до 20. децембра 2017. године, односно 455,000 EUR од 20. јуна 2018. до 20. јуна 2023. године.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2013. године

15. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	2013.	2012.
Вишкови материјала	261	486
Наплаћена отписана потраживања	186,375	164,176
Приходи од смањења обавеза	5,947	-
Приходи по основу смањења репрограмираних обавеза за водопривредну накнаду	-	253,088
Остали приходи	47,208	35,715
	<u>239,791</u>	<u>453,465</u>

16. ОСТАЛИ РАСХОДИ

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	2013.	2012.
Губици по основу расходовања и продаје некретнина, постројења и опреме	13,800	46,075
Губици по основу продаје ХОВ	-	5,944
Исправка вриједности потраживања	100,649	800,815
Директан отпис потраживања	117,744	294,598
Отпис залиха	150,526	59,205
Мањкови залиха	1,198	694
Остали расходи	29,646	38,824
	<u>413,563</u>	<u>1,246,155</u>

17. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	2013.	2012.
<i>(Губитак)/добитак прије опорезивања</i>	<u>(1,212,766)</u>	<u>197,246</u>
Порез на (губитак)/добитак обрачунат по стопи од 10%	<u>(121,277)</u>	<u>19,725</u>
Порески ефекти расхода који се не признају у пореском билансу	134,530	45,141
Порески ефекти прихода који се не признају у пореском билансу	(37,296)	(36,248)
Умањење пореске основице за улагања у производњу	-	(10,573)
Непризнати порески кредит	24,043	(18,045)
<i>Текући порез на добитак</i>	<u>-</u>	<u>-</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2013. године

18. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА, ОПРЕМА И НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА

	У Конвертибилним маркама 2013. и 2012. година					
	Земљиште	Грађевински објекти	Опрема и остала основна средства	Некретнине, постројења и опрема у припреми	Укупно некретнине, постројења и опрема	Немате- ријална улагања
Набавна вриједност						
Стање, 1. јануар 2012.	2,871,444	111,063,110	13,809,812	5,153,928	132,898,294	1,053,282
Набавке у току године	-	49,375	266,874	850,777	1,167,026	49,680
Донирана средства	-	23,555	-	-	23,555	-
Активирање сопствених учинака	-	530,327	-	-	530,327	-
Активирања	-	8,906	-	(8,906)	-	-
Расходовање	-	-	(339,581)	-	(339,581)	-
Стање, 31. децембар 2012.	<u>2,871,444</u>	<u>111,675,273</u>	<u>13,737,105</u>	<u>5,995,799</u>	<u>134,279,621</u>	<u>1,102,962</u>
Набавке у току године	-	6,262	1,184,463	174,597	1,365,322	-
Донирана средства	-	16,630	-	-	16,630	-
Активирање сопствених учинака	-	344,566	-	455,743	800,309	-
Пренос	-	190,409	-	(190,409)	-	-
Расходовање	-	-	(238,375)	-	(238,375)	-
Стање, 31. децембар 2013.	<u>2,871,444</u>	<u>112,233,140</u>	<u>14,683,193</u>	<u>6,435,730</u>	<u>136,223,507</u>	<u>1,102,962</u>
Исправка вриједности						
Стање, 1. јануар 2012.	-	67,606,200	7,765,367	-	75,371,567	122,777
Амортизација у току периода	-	1,563,115	756,409	-	2,319,524	60,048
Расходовање	-	-	(293,506)	-	(293,506)	-
Стање, 31. децембар 2012.	-	<u>69,169,315</u>	<u>8,228,270</u>	-	<u>77,397,585</u>	<u>182,825</u>
Амортизација у току периода	-	1,570,128	864,085	-	2,434,213	67,500
Расходовање	-	-	(224,575)	-	(224,575)	-
Стање, 31. децембар 2013.	-	<u>70,739,443</u>	<u>8,867,780</u>	-	<u>79,607,223</u>	<u>250,325</u>
Садашња вриједност:						
31. децембар 2013. године	<u>2,871,444</u>	<u>41,493,697</u>	<u>5,815,413</u>	<u>6,435,730</u>	<u>56,616,284</u>	<u>852,637</u>
31. децембар 2012. године	<u>2,871,444</u>	<u>42,505,958</u>	<u>5,508,835</u>	<u>5,995,799</u>	<u>56,882,036</u>	<u>920,137</u>

Друштво нема хипотека нити залога над својим некретнинама, постројењима и опремом на дан 31. децембра 2013. године.

19. ДУГОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА И КРЕДИТИ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Дугорочни кредити	55,623	65,827
Минус: Дио дугорочних кредита који доспијева до једне године	(10,633)	(9,849)
	<u>44,990</u>	<u>55,978</u>
Дугорочно орочени депозити:		
- Нова Банка а.д., Бања Лука	5,206,779	5,175,922
- Банка Српске а.д., Бања Лука	1,500,000	1,500,000
- МФ Банка а.д., Бања Лука	500,000	500,000
- Нуро Alpe-Adria-Bank а.д., Бања Лука	-	1,000,000
- Unicredit Bank а.д., Бања Лука	-	1,000,000
	<u>7,206,779</u>	<u>9,175,922</u>
Минус: Текућа доспијећа дугорочно орочених депозита	(7,206,779)	(8,175,922)
	-	1,000,000
Укупно дугорочна потраживања и кредити	<u>44,990</u>	<u>1,055,978</u>

Дугорочни кредити запосленима у укупном износу од 55,623 Конвертибилне марке односе се на дате дугорочне стамбене кредите радницима Друштва. Наведени кредити су одобрени у периоду од 2000. до 2003. године, са каматном стопом од 1% годишње, и са роком отплата од 10 до 20 година. Кредити се враћају обуставима од плате радника, и без додатних обезбјеђења поврата кредита.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2013. године

19. ДУГОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА И КРЕДИТИ (наставак)

Дугорочно орочени депозити на дан 31. децембар 2013. године у износу од 7,206,779 Конвертибилних марака се односе на дугорочно орочена новчана средства код пословних банака на период од 13 мјесеци, са каматном стопом у распону од 4.3% до 4.95% годишње.

20. ЗАЛИХЕ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Материјал	1,891,450	1,979,257
Резервни дијелови	96,580	96,581
Алат и инвентар	33,222	29,937
	<u>2,021,252</u>	<u>2,105,775</u>

21. ДАТИ АВАНСИ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Дати аванси:		
- у земљи	6,536	7,899
- у иностранству	-	567,543
	<u>6,536</u>	<u>575,442</u>

22. ПОТРАЖИВАЊА ОД КУПАЦА

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Купци		
- правна лица	11,845,746	11,264,133
- физичка лица	5,883,111	5,818,892
- за прикључке	195,447	176,938
	<u>17,924,304</u>	<u>17,259,963</u>
Минус: Исправка вриједности потраживања	<u>(11,607,648)</u>	<u>(12,386,938)</u>
	<u>6,316,656</u>	<u>4,873,025</u>

Старосна структура потраживања од купаца на дан 31. децембра 2013. године и 2012. године је сљедећа:

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
0-30 дана	2,078,191	1,466,382
31-60 дана	803,557	861,236
61-90 дана	686,485	701,889
91-180 дана	1,465,551	1,092,113
181-270 дана	943,700	1,276,366
271-365 дана	584,820	814,092
преко 365 дана	11,362,000	11,047,885
	<u>17,924,304</u>	<u>17,259,963</u>

Просјечни период наплате потраживања од купаца у пословној 2013. години је био 145 дана (2012. године – 125 дана).

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2013. године

23. ДРУГА ПОТРАЖИВАЊА

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
		<i>Кориговано</i>
Потраживања од запослених	1,417	2,490
Потраживања за рефундацију боловања запослених	34,519	15,869
Потраживања за више плаћене доприносе	81	63
Потраживања за више плаћене порезе	21,285	-
Остала потраживања	716,055	793,161
	<u>773,357</u>	<u>811,583</u>
Минус: Исправка вриједности осталих потраживања	(716,055)	(792,055)
	<u>57,302</u>	<u>19,528</u>

Остала потраживања на дан 31. децембра 2013. године у износу од 716,055 Конвертибилних марака, цјелокупно се односе на потраживања од три купца (правна лица) из ранијих година, а који су тужени од стране Друштва због неплаћања својих обавеза према Друштву, и у потпуности је извршена исправка вриједности наведених спорних потраживања.

24. ИСПРАВКА ВРИЈЕДНОСТИ ПОТРАЖИВАЊА

	У Конвертибилним маркама		
	Потраживања од купаца (напомена 22)	Друга потраживања (напомена 23)	Укупно
Стање, 1. јануар 2012. године	11,976,102	792,055	12,768,157
Исправке на терет трошкова текућег периода	800,815	-	800,815
Наплаћена исправљена потраживања	(164,176)	-	(164,176)
Отпис исправљених потраживања	(225,803)	-	(225,803)
Стање, 31. децембар 2012. године	<u>12,386,938</u>	<u>792,055</u>	<u>13,178,993</u>
Исправке на терет трошкова текућег периода	100,649	-	100,649
Наплаћена исправљена потраживања	(186,375)	-	(186,375)
Отпис исправљених потраживања	(693,564)	(76,000)	(769,564)
Стање, 31. децембар 2013. године	<u>11,607,648</u>	<u>716,055</u>	<u>12,323,703</u>

25. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Текућа доспијећа дугорочно орочених депозита (напомена 19)	<u>7,206,779</u>	<u>8,175,922</u>
	<u>7,206,779</u>	<u>8,175,922</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2013. године

26. ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ И ГОТОВИНА

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Жиро рачун	1,209,225	1,859,308
Издвојена новчана средства и акредитиви	718	92,129
Благајна	2,546	3,796
Девизни рачун	101,650	105,666
Девизна благајна	763	168
	<u>1,314,902</u>	<u>2,061,067</u>

27. АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Унапријед плаћени трошкови отплате кредита у име Града Бања Лука – кредит КfW банке (напомена 14)	457,677	-
Разграничени плаћени трошкови до једне године (премије осигурања)	58,692	43,341
Разграничена потраживања по каматама на орочена средства	157,706	193,585
Авансне фактуре за потребе обрачуна ПДВ-а	53,961	519,249
	<u>728,036</u>	<u>756,175</u>

Унапријед плаћени трошкови отплате кредита у име Града Бања Лука (кредит од КfW) у износу од 457,677 Конвертибилних марака односе се на више издвојена новчана средства на намјенски рачун за отплату кредита КfW банке (напомена 14), а која су враћена од стране Града Бања Лука на рачун Друштва у јануару 2014. године.

28. КАПИТАЛ

Акцијски капитал

Дана 4. јула 2005. године Рјешењем Основног суда у Бањој Луци Друштво је извршило трансформацију у акционарско друштво, и од тада послује као акционарско друштво.

Структура акцијског капитала према Књизи акционара коју Друштво води код Централног регистра хартија од вриједности а.д., Бања Лука, на дан 31. децембра 2013. године је била сљедећа:

Назив акционара	31. децембар 2013. године		31. децембар 2012. године	
	Износ у КМ	Процент учешћа	Износ у КМ	Процент учешћа
Град Бања Лука	23,034,345	65.01	23,034,345	65.01
ПРЕФ а.д., Бања Лука	3,543,416	10.00	3,543,416	10.00
ЗИФ Кристал инвест фонд а.д., Бања Лука	2,137,810	6.03	2,137,810	6.03
Фонд за реституцију РС, Бања Лука	1,771,708	5.00	1,771,708	5.00
ЗИФ Актива инвест фонд а.д., Бања Лука	1,337,380	3.77	1,337,380	3.77
ЗИФ ВБ фонд а.д., Бања Лука	1,058,390	2.99	1,058,390	2.99
ЗИФ „Мl-Group“ д.д., Сарајево	-	-	-	-
ЗИФ Фортуна фонд д.д., Цазин	710,000	2.00	710,000	2.00
ЗИФ Привредник а.д., Бања Лука	345,742	0.98	345,742	0.98
ЗИФ Инвест нова а.д., Бијељина	112,356	0.32	112,356	0.32
ЗИФ Zepher фонд а.д., Бања Лука	79,442	0.22	79,442	0.22
ЗИФ БОРС Инвест фонд а.д., Бања Лука	48,341	0.14	48,341	0.14
Остали акционари	1,255,231	3.54	1,255,231	3.54
<i>Укупно</i>	<u>35,434,161</u>	<u>100.00</u>	<u>35,434,161</u>	<u>100.00</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2013. године

28. КАПИТАЛ (наставак)

Акцијски капитал (наставак)

Номинална вриједност једне акције на дан 31. децембра 2013. године износи 1.00 Конвертибилну марку.

Акције Друштва се котирају на Бањалучкој берзи хартија од вриједности у Републици Српској. Тржишна вриједност једне акције са стањем на дан 31. децембра 2013. године износи 0.5 Конвертибилних марака. Зарада по акцији је приказана у напмени 29.

Законске резерве

Законске резерве исказане на дан 31. децембра 2013. године у укупном износу од 7,086,832 Конвертибилне марке највећим дијелом, у износу од 7,072,421 Конвертибилну марку, се односе на резерве настале преносом са ревалоризационих резерви насталих на основу ревалоризације капитала примјеном званичних коефицијената ревалоризације у ранијим периодима (до 31. децембра 2000. године).

Законске резерве представљају издвајања из расподјеле добитка у складу са чланом 231. Закона о привредним друштвима ("Службени гласник РС", број 127/08, 58/09, 100/11 и 67/13) и то најмање у висини 5% од добитка текуће године умањене за губитак претходне године, све док те резерве, заједно са резервама капитала, не достигну висину од најмање 10% основног капитала, или оснивачким актом, односно статутом одређени већи дио основног капитала.

Законске резерве користе се за покриће губитка, а ако прелазе износ од 10% основног капитала, или оснивачким актом, односно статутом одређеног већег дијела основног капитала, могу се користити и за повећање основног капитала.

Статутарне резерве

Статутарне резерве исказане на дан 31. децембар 2013. године у укупном износу од 4,693,059 Конвертибилних марака представљају, такође, резерве настале преносом са ревалоризационих резерви насталих на основу ревалоризације капитала примјеном званичних коефицијената ревалоризације у ранијим периодима (до 31. децембра 2000. године).

Ревалоризационе резерве

Ревалоризационе резерве Друштва на дан 31. децембра 2013. године износе 12,527,182 Конвертибилне марке и односе се на евидентиране позитивне ефекте процјене некретнина, постројења и опреме извршене у току пословне 2009. године.

29. ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	2013.	2012.
Нето (губитак)добитак текућег периода	(1,212,766)	197,246
Број акција	35,434,161	35,434,161
(Губитак)/Зарада по акцији (основна и разријеђена)	(0,0342)	0.0056

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2013. године

30. РАЗГРАНИЧЕНИ ПРИХОДИ

Разграничени приходи на дан 31. децембра 2013. године износе 7,958,505 Конвертибилних марака и цјелокупно се односе на разграничене приходе за примљена (донирана) постројења и опрему од стране Града Бања Лука и других локалних заједница које су учествовале у изградњи водоводне инфраструктуре која је предата Друштву на управљање у ранијим годинама.

Промијене на рачунима разграничених прихода у пословној 2013. године су биле сљедеће:

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	2013.	2012.
Стање, 1. јануар	8,297,716	8,565,070
Донирана основна средства и материјал	16,630	24,552
Приходи од укидања дугорочних резервисања (донације)	(355,842)	(291,906)
Стање, 31. децембар	<u>7,958,504</u>	<u>8,297,716</u>

31. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар	31. децембар
	2013.	2012.
<i>Дугорочне обавезе - по амортизованом трошку:</i>		
- Министарство финансија Републике Српске (Свјетска банка - Међународна асоцијација за развој IDA)	<u>4,871,631</u>	<u>5,565,036</u>
Минус: Текућа доспијећа дугорочних обавеза	<u>(461,845)</u>	<u>(481,897)</u>
	<u>4,409,786</u>	<u>5,083,139</u>

Детаљан преглед дугорочних обавеза је дат у наредној табели:

	Текуће доспијеће		Дугорочни дио	
	31. децембар	31. децембар	31. децембар	31. децембар
	2013.	2012.	2013.	2012.
<i>Дугорочни кредити - по амортизованом трошку:</i>				
Министарство финансија РС (Свјетска банка - Међународна асоцијација за развој IDA)	<u>461,845</u>	<u>481,897</u>	<u>4,409,786</u>	<u>5,083,139</u>
	<u>461,845</u>	<u>481,897</u>	<u>4,409,786</u>	<u>5,083,139</u>

Дугорочни кредит исказан на дан 31. децембра 2013. године у износу од 4,871,631 Конвертибилну марку (еквивалент 2,229,286 SDR) се односи на кредит одобрен од стране Свјетске банке (WB), путем Међународне асоцијације за развој (International Development Association - "IDA"), а по основу Уговора од 3. новембра 2004. године. Наведени Уговор је потписан између IDA-е и Босне и Херцеговине на укупан износ од 13,800,000 SDR, а средства су одобрена по Пројекту урбане инфраструктуре и пружања услуга. На основу наведеног Уговора, Република Српска је 3. новембра 2004. године потписала Пројектни споразум са IDA-ом за Републику Српску, након чега је Влада Републике Српске (Министарство финансија Републике Српске), дана 23. фебруара 2005. године, потписала Супсидијарни финансијски споразум ("Споразум") са Друштвом. Према Споразуму, укупан износ кредита одобрен Друштву износи 2,546,300 SDR, са роком отплате од 20 година и грејс периодом од 8 година. Уговорена каматна стопа је 2% годишње.

Уговор о кредиту са IDA-ом садржи одредбе према којима Друштво мора да испуни одређене захтјеве, укључујући и одржавање једног финансијског показатеља, израчунатог на основу финансијских извјештаја Друштва, за сваку фискалну годину (пословни приходи морају бити већи од оперативних и трошкова одржавања, укључујући амортизацију). Са стањем на дан 31. децембра 2013. године Друштво је испуњавало прописани показатељ по уговору о кредиту са IDA-ом.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2013. године

31. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

Доспијеће укупних дугорочних обавеза по годинама је приказано у сљедећој табели:

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Период:		
Текућа доспијећа (до 1 године)	461,845	481,897
- од 1 до 2 године	461,845	481,897
- од 2 до 3 године	461,845	481,897
- од 3 до 4 године	461,845	481,897
- од 4 до 5 година	461,845	481,897
- преко 5 година	2,562,406	3,155,551
Укупно дугорочни дио	4,409,786	5,083,139
	<u>4,871,631</u>	<u>5,565,036</u>

32. РЕЗЕРВИСАЊА ЗА ЗАПОСЛЕНЕ

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава	
	31. децембра 2013.	2012.
Стање, 1. јануар	219,103	209,202
Резервисање у току године	14,253	9,901
Стање, 31. децембар	<u>233,356</u>	<u>219,103</u>

Дугорочна резервисања по основу бенефиција за запослене са стањем на дан 31. децембра 2013. године у укупном износу од 233,356 Конвертибилних марака се односе на резервисања по основу укалкулисавања садашње вриједности акумулираних права запослених на отпремнине и јубиларне награде.

33. ДОБАВЉАЧИ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Добављачи у земљи	814,956	618,612
Добављачи у иностранству	8,025	3,352
	<u>822,981</u>	<u>621,964</u>

34. ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Обавезе за водопривредне накнаде:		
- за испоручену воду потрошачима	4,228	4,275
- за испуштање отпадних вода	20,310	15,202
Обавезе за нето зараде и накнаде зарада	304,732	285,875
Обавезе за порезе, доприносе на зараде и накнаде зарада	205,597	196,416
Обавезе према запосленима	26,169	28,768
Обавезе према члановима Надзорног одбора	3,600	3,600
Обавезе за порезе, царине и друге дажбине из набавке или на терет трошкова	11,859	11,944
Остале обавезе	3,871	4,199
	<u>580,366</u>	<u>550,279</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2013. године

37. СУДСКИ СПОРОВИ

Друштво се повремено јавља као тужена страна у споровима које добављачи воде ради наплате дуговања. Процијене потенцијалне обавезе по судским споровима у којима је Друштво тужена страна су износиле 252,663 Конвертибилне марке, не укључујући ефекте потенцијалних затезних камата. Руководство Друштва сматра да наведене тужбе неће имати негативан исход за Друштво и да Друштво неће бити изложено материјално значајним потенцијалним губицима у наредном периоду. На дан 31. децембра 2013. године, Друштво је водило судске спорове ради наплате својих потраживања у износу од 6,119,492 Конвертибилне марке.

38. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ И ПРЕУЗЕТЕ ОБАВЕЗЕ

- (а) Дана 4. јула 2006. године усвојен је Закон о утврђивању и преносу права располагања имовином на јединице локалне самоуправе ("Службени гласник РС", број 70/06, у даљем тексту: "Закон"), којим је дефинисано преузимање и предаја одређене имовине, на којој је титулар Република Српска, у посјед јединица локалне самоуправе. У складу са чланом 6. наведеног Закона, такву имовину чини и комунална инфраструктура, и то: водовод (објекти који служе за производњу и испоруку воде и водоводна мрежа до мјерног инструмента, укључујући и мјерни инструмент) и канализација (канализациона мрежа до заједничког прикључка), при чему овим непокретностима управља надлежни орган јединица локалне самоуправе. До датума издавања ових финансијских извјештаја, руководство Друштва није обавјештено о провођењу било каквих активности од стране Града Бања Лука у смислу провођења одредаба овог Закона, нити је у могућности да процјени ефекте потенцијалних активности на финансијске извјештаје Друштва у наредним обрачунским периодима.
- (б) Дана 10. јуна 2011. године Друштво је потписало Уговор о дефинисању начина прикупљања средстава од наплате воде и канализације за одвођење отпадних вода за отплату кредита одобреног Граду Бања Лука (оснивач Друштва). Намјенски кредит је одобрен Граду Бања Лука од стране Кредитног завода за обнову, Франкфурт, Њемачка ("KfW") у износу од 10,000,000 EUR за финансирање пројекта „Градски систем водоснабдијевања и одвођења отпадних вода у Граду Бањалуци“ потписаног 10. марта 2011. године између Владе Републике Српске – Министарство финансија и Града Бања Лука. Кредитним средствима задужен је Град Бања Лука на период од 14 година (уз грејс период од три године - прва рата доспјева 30. јуна 2013. године) и каматном стопом од 2.7% годишње.

Средства за враћање наведеног кредита Града Бања Лука ће прикупљати Друштво кроз наплату својих прихода јер је претходно Град Бања Лука одобрио Друштву повећање цијена услуга како би се обезбједила средства за враћање наведеног кредита. У складу са уговором, Друштво има обавезу да свакодневно од 1. јануара 2013. године врши аутоматски трансфер дијела прикупљених новчаних средстава (са посебног рачуна) у износу од 35% од дневног прилива (наплата од купаца из категорија индивидуалне потрошње и кућних савјета) на рачун Града Бања Лука, а у циљу правовременог обезбјеђења новчаних средстава за враћање наведеног кредита KfW-у од стране Града Бања Лука. Полугодишња рата кредита, без укалкулисаних камата, износи 454,000 EUR од 20. јуна 2013. до 20. децембра 2017. године, односно 455,000 EUR од 20. јуна 2018. до 20. јуна 2023. године.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2013. године

39. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ

39.1. Управљање ризиком капитала

Не постоји формални оквир за управљање ризиком капитала Друштва. Управни одбор Друштва разматра капитални ризик, на основама ублажавања ризика и увјерења да ће Друштво бити у могућности да одржи принцип сталности пословања, истовремено максимизирајући повећање профита акционара, преко оптимизације дуга и капитала.

Структура капитала Друштва укључује кредите (објашњене у напомени 31), готовину и готовинске еквиваленте и капитал који се састоји од акцијског капитала, резерви и нераспоређеног добитка. Управни одбор Друштва прегледа структуру капитала по потреби. На основу тог прегледа Друштво уравнотежава структуру капитала преко расподеле добити, нових дугорочних инвестиција, као и узимања нових кредита или откупа постојећих. Цјелокупна стратегија Друштва за управљање капиталом је непромијењена.

39.1.1. Рацио укупне задужености према капиталу

Показатељи задужености Друштва са стањем на крају периода били су сљедећи:

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	2013.	2012.
Задуженост (а)	4,871,631	5,565,036
Готовина и готовински еквиваленти	<u>(1,314,902)</u>	<u>(2,061,067)</u>
<i>Нето задуженост</i>	<u>3,556,729</u>	<u>3,503,969</u>
Капитал (б)	<u>59,938,453</u>	<u>61,308,842</u>
<i>Рацио укупног дуговања према капиталу</i>	<u>5.93%</u>	<u>5.72%</u>

(а) Дуговање се односи на дугорочне кредите, као и текућа доспијећа дугорочних обавеза.

(б) Капитал укључује акцијски капитал, резерве и нераспоређени добитак.

39.1.2. Значајне рачуноводствене политике у вези са финансијским инструментима

Значајне рачуноводствене политике и усвојена начела, укључујући критеријум за признавање, основе мјерења и основе признавања прихода и расхода за сваку категорију финансијске имовине, финансијских обавеза и капитала, детаљније су објашњене у напомени 3 уз финансијске извјештаје.

39.1.3. Категорије финансијских инструмената

Категорије финансијских инструмената су приказане у наредној табели:

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	2013.	2012.
Финансијска имовина		
Кредити и потраживања (укључујући готовинске еквиваленте и готовину)	<u>15,509,343</u>	<u>16,175,841</u>
Финансијске обавезе - по амортизованој вриједности	<u>5,694,612</u>	<u>6,187,000</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2013. године

39. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (наставак)

39.2. Циљеви управљања финансијским ризицима

У свом редовном пословању, Друштво је, у различитом обиму, изложено одређеним финансијским ризицима, и то: тржишном ризику (који обухвата ризик од промјене курса страних валута, ризик од промјене каматних стопа и ризик од промјене цијена), ризику ликвидности и кредитном ризику.

Управљање ризицима у Друштву је усмјерено на минимизирање потенцијалних негативних утицаја на финансијско стање и пословање Друштва у ситуацији непредвидивости финансијских тржишта. Управљање ризицима дефинисано је рачуноводственим политикама Друштва.

Друштво не ступа у трансакције са изведеним финансијским инструментима (дериватима), као што су свопови каматних стопа или форварди.

(1) Тржишни ризик

(а) Ризик од промјене курса страних валута

Иако дио својих трансакција Друштво обавља у страним валутама, руководство Друштва сматра да Друштво није значајно изложено ризику од промјене курса страних валута приликом пословања у земљи и иностранству, јер углавном обавља своје пословне трансакције у локалној валути (Конвертибилна марка), као и у EUR за који је Конвертибилна марка везана фиксним валутним курсом (1 EUR = 1.95583 Конвертибилних марака). У складу са наведеним, руководство Друштва није вршило анализу осјетљивости на промјене курса страних валута, изузев за промјене SDR јер има одређене обавезе у тој страниј валути.

Књиговодствена вриједност финансијске имовине и обавеза Друштва у страним валутама на дан извјештавања је сљедећа:

	У Конвертибилним маркама			
	Средства		Обавезе	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
EUR	101,230	104,611	-	-
USD	809	846	-	-
RSD	374	377	-	-
SDR	-	-	4,871,631	5,565,036
	<u>102,413</u>	<u>105,834</u>	<u>4,871,631</u>	<u>5,565,036</u>

Анализа осјетљивости

Анализа осјетљивости на промјене курса страних валута је урађена само на SDR, и одређена на основу изложености ризику промјене курса страних валута на крају извјештајног периода. Уколико би се курс SDR повећао/смањено за 10% на годишњем нивоу, нето добитак Друштва за годину која се завршава на дан 31. децембра 2013. године био би мањи/већи за износ од 487,163 Конвертибилне марке.

(б) Ризик од промјене каматних стопа

Друштво је изложено разним ризицима који, кроз ефекте промјена висине тржишних каматних стопа, дјелују на његов финансијски положај и токове готовине.

Обзиром да Друштво има значајну каматносно имовину, приходи Друштва су у значајној мјери зависни од промјене тржишних каматних стопа. Имовина Друштва је инвестирана у депозите банака са роком доспијећа од 13 мјесеци. Ризик Друштва од промјена фер вриједности каматних стопа проистиче првенствено из потраживања по основу орочених дугорочних депозита.

Ризик Друштва од промјена фер вриједности каматних стопа проистиче првенствено из обавеза по основу примљених дугорочних кредита по основу Уговора о кредиту са IDA-ом који је дефинисан по фиксној каматној стопи од 2% годишње. Кредити примљени по фиксним каматним стопама излажу Друштво ризику промјене фер вриједности каматних стопа. Током године која се завршава на дан 31. децембра 2013. године, све обавезе по кредитима су везане за фиксну каматну стопу.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2013. године

39. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (наставак)

39.2. Циљеви управљања финансијским ризицима (наставак)

(1) Тржишни ризик (наставак)

(б) Ризик од промјене каматних стопа (наставак)

Друштво врши анализу изожености ризику од промјене каматних стопа на динамичкој основи узимајући у обзир алтернативне изворе финансирања и рефинансирања, прије свега за дугорочне обавезе, јер оне представљају најзначајнију каматоносну позицију. Друштво још увијек не врши свој промјенљиве за фиксну каматну стопу или обрнуто, али предузима одговарајуће мјере ради обезбјеђења кредита од банака под повољнијим условима.

(в) Ризик од промјене цијена капитала

У току 2013. године, Друштво није изложено значајном ризику од промјена цијена власничких хартија од вриједности обзиром да Друштво нема улагања класификована као средства расположива за продају.

Друштво нема финансијска средства класификована као средства која се воде по фер вриједности чији се ефекти промјена у фер вриједности исказују у билансу успјеха.

(2) Ризик ликвидности

Управљање ликвидношћу је централизовано на нивоу Друштва. За управљање ризиком ликвидности одговорно је руководство Друштва које је успоставило одређене процедуре у вези са дугорочним и краткорочним управљањем ризиком ликвидности. Друштво својом имовином и обавезама управља на начин који му обезбјеђује да у сваком тренутку испуњава све своје обавезе.

Друштво располаже довољним износом високо ликвидних средстава (готовина и готовински еквиваленти), као и континуираним приливом новчаних средстава од реализације услуга који омогућава да своје обавезе измирује у року доспијећа. Просјечан период плаћања обавеза према добављачима у 2013. години је био 97 дана (2012. године – 144 дана).

Друштво не користи финансијске деривате.

У циљу управљања ризиком ликвидности, Друштво је усвојило финансијске политике којима је дефинисана дисперзија у нивоима одлучивања приликом набавке одређених добара/услуга. Ова дисперзија је обезбијеђена утврђивањем лимита до којих поједина лица или органи у Друштву одлучују о некој набавци.

Рочност доспијећа финансијских обавеза Друштва на дан 31. децембра 2013. и 2012. године:

Финансијске обавезе	У Конвертибилним маркама					
	до 3 мјесеца	3 - 12 мјесеци	1 - 2 године	2 - 5 година	преко 5 година	Укупно
31. децембар 2013.						
<i>Остале обавезе - по амортизованој вриједности:</i>						
Без камата	822,981	-	-	-	-	822,981
Инструменти по фиксној каматној стопи	-	558,283	548,918	1,589,038	2,717,002	5,413,241
Укупно	<u>822,981</u>	<u>558,283</u>	<u>548,918</u>	<u>1,589,038</u>	<u>2,717,002</u>	<u>6,236,222</u>
31. децембар 2012.						
<i>Остале обавезе - по амортизованој вриједности:</i>						
Без камата	621,964	-	-	-	-	621,964
Инструменти по фиксној каматној стопи	-	592,396	582,522	1,688,187	3,377,556	6,240,661
Укупно	<u>621,964</u>	<u>592,396</u>	<u>582,522</u>	<u>1,688,187</u>	<u>3,377,556</u>	<u>6,862,625</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2013. године

39. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (наставак)

39.2. Циљеви управљања финансијским ризицима

(2) Ризик ликвидности (наставак)

Преглед доспијећа финансијских обавеза је направљен на основу недисконтованих новчаних токова финансијске имовине и обавеза, укључујући и камате на ту имовину које ће бити зарађене (осим на средства за која Друштво очекује да ће се новчани ток појавити у другом периоду), односно на основу најранијег датума када се од Друштва може тражити да плати насталу обавезу.

(3) Кредитни ризик

Кредитни ризик се односи на ризик да друга страна неће испунити своје уговорне обавезе према Друштву, што ће резултовати финансијским губитком Друштва. Друштво је усвојило политике у вези са праћењем кредитне способности партнера, као и захтијевања одређених обезбјеђења (коллатерала), у случајевима гдје је то могуће, а у циљу смањивања ризика од потенцијалних финансијских губитака насталих неиспуњавањем одређених уговорних обавеза.

Кредитни ризик настаје код потраживања од правних лица, готовине и готовинских еквивалената, депозита у банкама и финансијским институцијама, као и преузетих обавеза.

Друштво је изложено кредитном ризику у ограниченој мјери. Обезбјеђење од кредитног ризика успостављено је предузимањем одређених мјера и активности на нивоу Друштва. У случају неблаговременог измиривања обавеза корисника услуга према Друштву, истима се потраживање утужује или репрограмира.

Поред тога, Друштво нема значајну концентрацију кредитног ризика у вези са потраживањима, јер има велики број међусобно неповезаних купаца са појединачно малим износима дуговања. Поред онемогућавања даљег коришћења услуга, користе се и слједећи механизми наплате: репрограмирање дуга, утужења, вансудска поравнања и остало.

Наплата кредита датих запосленима у Друштву се обезбјеђује кроз административне забране, односно умањење плата за адекватан износ рата, док запослени који напуштају Друштво исплате преостали дио износа кредита у тренутку одласка из Друштва или се отписују. Просјечан период наплате потраживања од купаца у 2013. години је био 145 дана (2011. године – 125 дана).

Такође, Друштво је изложено кредитном ризику у вези са финансијским гаранцијама датим банкама или другим правним лицима. Максимална изложеност Друштва по наведеном основу је максималан износ који би Друштво морало да плати уколико наведена гаранција падне на терет банке, и износи максимално износ орочених новчаних средстава код наведене банке.

(4) Фер вриједност

Руководство Друштва сматра да књиговодствена вриједност финансијских средстава и финансијских обавеза признатих у приложеним финансијским извјештајима апроксимира њиховој фер вриједности.

Претпоставке које су коришћене за процјену тренутне тржишне вриједности финансијских средстава/обавеза су слједеће:

- За краткорочне пласмане, позајмице и обавезе, књиговодствена вриједност је приближна фер вриједност због њиховог кратког рока доспијећа.
- За дугорочне пласмане и обавезе за израчунавање фер вриједности користи се метод дисконтовања будућих новчаних токова по тренутној тржишној каматној стопи, која је на располагању Друштву за сличне финансијске инструменте.
- За хартије од вриједности расположиве за продају којима се тргује на активном тржишту израчунавање фер вриједности се врши на основу тренутне тржишне вриједности наведених хартија од вриједности.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2013. године

40. ПОРЕСКИ РИЗИЦИ

Република Српска и Босна и Херцеговина тренутно имају више закона који регулишу разне порезе уведене од стране надлежних органа. Порези који се плаћају укључују порез на додатну вриједност, порез на добитак и порезе на плате (социјалне порезе), заједно са другим порезима. Поред тога, закони којима се регулишу ови порези нису били примјењивани дуже вријеме за разлику од развијенијих тржишних привреда, док су прописи којим се врши имплементација ових закона често нејасни или не постоје. Сходно томе, у погледу питања везаних за пореске законе ограничен је број случајева који се могу користити као примјер. Често постоје разлике у мишљењу међу државним министарствима и организацијама везано за правну интерпретацију законских одредби што може довести до неизвјесности и сукоба интереса. Пореске пријаве, заједно са другим областима законског регулисања (на примјер, питања царина и девизне контроле) су предмет прегледа и контрола од више овлашћених органа којима је законом омогућено прописивање јако строгих казни и затезних камата.

Тумачење пореских закона од стране пореских власти у односу на трансакције и активности Друштва могу се разликовати од тумачења руководства. Као резултат изнијетог, трансакције могу бити оспорене од стране пореских власти и Друштву може бити одређен додатни износ пореза, казни и камата. У складу са Законом о пореском поступку Републике Српске, период застарјелости пореске обавезе је пет година, при чему право на утврђивање и наплату доприноса за пензијско и инвалидско осигурање не застаријева. То значи да пореске власти имају права да одреде плаћање неизмирених обавеза у року од пет година од тренутка када је обавеза настала. Ове чињенице утичу да порески ризик у Републици Српској и Босни и Херцеговини буде значајнији од оног у земљама са развијенијим пореским системом.

41. ДОГАЂАЈИ НАКОН ИЗВЈЕШТАЈНОГ ПЕРИОДА

Није било догађаја након извјештајног периода који би захтјевали корекције или додатна објелодањивања, у складу са IAS 10 "Догађаји након извјештајног периода".

42. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

	Конвертибилних марака	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
EUR	1.9558	1.9558
USD	1.4182	1.4836
SDR	2.1853	2.2802